

---

4 Vragenuur

Vragen van het lid Gesthuizen aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over het bericht dat leerlingen uitgesloten worden van examens vanwege slechte cijfers.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP):

Voorzitter. Het is natuurlijk de bedoeling dat leerlingen die op een middelbare school in de eindexamenklas zijn gekomen, ook daadwerkelijk eindexamen mogen doen. Nu blijkt echter, onder andere uit meldingen bij het Landelijk Aktie Komitee Scholieren (LAKS), dat dit niet het geval is. In zeker twee scholen, maar volgens meldingen van ouders die ik vervolgens via de e-mail heb ontvangen nog eens bij drie andere scholen, is tegen zeker vijf leerlingen gezegd: wij hebben eigenlijk liever niet dat je hier examen doet. Dat is niet alleen maar zo gezegd, daar is ook daadwerkelijk over onderhandeld. In een aantal gevallen is het zelfs zo dat de school een soort contract met de betrokken leerling heeft opgesteld. Met andere woorden: je mag wel over naar de eindexamenklas, maar als we op een gegeven moment vinden dat je nog niet klaar bent voor het examen, dan mag je geen examen doen.

Dat is tegen de wet. Dat constateert ook de inspectie, die zegt: dit kan niet; de scholen mogen dit niet doen. Ik wil daarom een aantal vragen stellen aan de minister. Deelt de minister de mening dat dit niet kan? Gaat zij de scholen daarop aanspreken? Als dit geen halt wordt toegeroepen, dan lijkt mij dat het hek van de dam is. Deelt de minister de mening dat dit soort contracten dus ook niet meer mag worden afgesloten? Deelt zij de mening dat scholen niet bezig moeten zijn met hoge slagingspercentages en een goed imago, maar met het bieden van goed onderwijs aan alle leerlingen? Waarom doen scholen dit eigenlijk? Ook daarop wil ik graag van de minister een heldere visie. Heeft dat er vooral mee te maken dat die scholen naar buiten toe het imago willen hebben dat op hun school iedere leerling slaagt? Is het die scholen vooral te doen om een imagokwestie en om prestatiedrang?

Minister **Van Bijsterveldt-Vliegenthart**:

Voorzitter. Hartelijk dank aan mevrouw Gesthuizen voor de vraag. Om te beginnen bij het laatste: ik ken niet de motivatie van de scholen om dit soort dingen te doen. De scholen zullen hun eigen motivatie hebben. Misschien heeft het te maken met wat mevrouw Gesthuizen naar voren brengt, maar wij hebben daar geen onderzoek naar gedaan. Ik deel de mening dat dit niet kan. Er kan maar één reden zijn dat een kind het examen ontzegt wordt, namelijk onregelmatigheden. Dat kan niet om de hier genoemde redenen. Ik zal de scholen zeker aanspreken als ik de namen van de betrokken scholen weet. LAKS heeft aangegeven die namen liever niet kenbaar te maken, maar is al blij met de commotie die het veroorzaakt heeft en hoopt dat daarmee de betrokken scholen en ook andere scholen gewaarschuwd zullen zijn. Zodra de namen van die scholen bekend zijn, zal ik de inspectie erop afstu-

ren, want ik ben het zeer eens met mevrouw Gesthuizen dat dit niet kan. Daar horen dus ook dergelijke contracten bij. Ook die kunnen niet. Een jongere die klaar is voor zijn examen hoort gewoon door te stromen en examens te kunnen doen, zowel wat het schooldeel betreft als het centrale deel.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP):

Ik ben natuurlijk heel erg blij met deze antwoorden van de minister. Ik kan mij voorstellen dat dit voor een aantal gezinnen in ons land ook geldt. Bij een aantal leerlingen thuis zal nu gezegd worden: de schooltas mag het raam nog niet uit, maar vooralsnog zijn we in ieder geval gelukkig, want onze zoon of dochter of ikzelf mag in ieder geval examens gaan doen. Ik dring er dan ook bij de minister op aan dat zij regelt dat dit daadwerkelijk kan.

Zij zegt dat ze de namen van die scholen niet heeft. Ik kan hier in ieder geval aangeven – dat moet de minister dan nog wel verifiëren – dat volgens berichten op internet van ouders en leerlingen van Scholengemeenschap Twickel in Hengelo, het Minkema College in Woerden, het Citadel College in Lent en het Herman Wesseling College in Amstelveen zich schuldig hebben gemaakt aan dit soort afspraken.

Ik heb nog een vervolgvraag. De minister zegt dat het hier gaat om de eigen motivatie van de scholen. Ik vind dat een belangrijk punt, want hier zit natuurlijk wel de crux van dit hele debacle. Als we dat niet weten aan te pakken, dan kunnen we verwachten dat er in de toekomst misschien nog wel meer trucjes komen. Is de minister bereid om te onderzoeken waarom scholen overgaan tot dit soort maatregelen en of dat er inderdaad mee te maken zou kunnen hebben dat men naar buiten toe het imago wil hebben dat leerlingen die hier examens doen, ook daadwerkelijk slagen? Want als dat het probleem is kan ik mij voorstellen dat deze minister ook nog eens heel kritisch naar haar eigen agenda gaat kijken, waarin ik ook wel eens zaken ontdek die veel te maken hebben met scholen continu onder druk zetten om beter te presteren en daarmee toch eigenlijk uit het oog verliezen dat zij er vooral zijn om leerlingen goed te begeleiden en niet alleen maar met goede eindexamenresultaten te komen.

Minister **Van Bijsterveldt-Vliegenthart**:

Als mevrouw Gesthuizen bedoelt dat deze minister het beste uit elke leerling wil halen, zeg ik: ja, dat klopt. Ik vind dat ook de dure plicht van ons als politici en van de scholen die daarvoor verantwoordelijk zijn. Dan bedoel ik het beste in de brede zin van het woord: vorming, maar ook de cognitieve kant. Dat scholen daarin ambitieus zijn vind ik ook goed, maar het mag niet doorslaan in dit soort zaken.

Ik zal de drie situaties die mevrouw Gesthuizen heeft aangereikt doorgeven aan de inspectie. Ik vind een groot onderzoek op dit moment nog even te ver gaan. Wij moeten ook opletten hoe wij onze krachten ambtelijk maar ook bij de inspectie inzetten. Als iets een breed beeld zou kunnen zijn, zou daartoe misschien aanleiding kunnen zijn maar daarvoor vind ik dit toch in al zijn treurigheid te incidenteel.

De **voorzitter**:

U hebt nog een halve minuut, mevrouw Gesthuizen.

Van Bijsterveldt-Vliegenthart

Mevrouw **Gesthuizen** (SP):

Voorzitter, ik overhandig dan bij dezen maar even aan u het formulier waarop de vier namen van de genoemde scholen staan. De minister zegt dat dit nog niet een breed probleem is. Dat vraag ik mij dus af. Dat zullen wij moeten zien. Dat blijkt hopelijk uit onderzoek. Ik ben blij dat de minister erkent dat zaken niet moeten doorslaan. Ik denk dat het feit dat wij dit hier vandaag bespreken wel een bewijs is dat zaken doorslaan. Ik kan het niet anders zien dan dat het kabinet die zaken toch wel met een aantal maatregelen aanwakkert.

Minister **Van Bijsterveldt-Vliegenthart**:

Ik heb niets toe te voegen aan wat ik zojuist al heb gezegd.

De heer **Biskop** (CDA):

Gelukkig geeft de minister ook aan dat dit absoluut niet kan en dat kinderen die klaar zijn voor het examen ook examens moeten doen. De vraag aan de minister is wel waar ouders die worden geconfronteerd met een dergelijke opstelling van de school terecht kunnen. Want de school is kennelijk niet de plek waar zij moeten zijn. Waar kunnen zij dan wel terecht?

Minister **Van Bijsterveldt-Vliegenthart**:

Dat is een heel goede vraag van de heer Biskop. De ouder kan natuurlijk terecht bij de klachtencommissie van de school, maar er is ook een klachtenlijn van de inspectie. Ook daar kan de ouder terecht. Dan zal de inspectie zeker de zaak oppakken wanneer het om zoiets gaat. Dus er zijn meerdere mogelijkheden om de klacht neer te leggen.

De heer **Çelik** (PvdA):

Soms vraag je je af wie nu centraal staat in het onderwijs, de leerling of het schoolbestuur. Ik ben blij met de beantwoording van de vragen. Hoe kan de minister nu voorkomen dat dit gedrag een vervolg krijgt? Zij gaat met de vier scholen in overleg, maar kan zij bijvoorbeeld ook met de VO-raad en met de PO-Raad in overleg treden over de uitsluiting van Cito-toetsen?

De heer **Klaver** (GroenLinks):

De minister geeft aan dat het ook aan het toezicht ligt en dat de ouders in ieder geval naar de inspectie kunnen als het gebeurt. Waar in het systeem en in de wetten die wij met elkaar vaststellen zitten de fouten waardoor schoolbesturen toch geneigd zijn om kinderen niet te laten deelnemen aan examens? Is de minister bereid om daarnaar te kijken?

Minister **Van Bijsterveldt-Vliegenthart**:

Misschien zit dit gewoon in het systeem omdat het systeem uiteindelijk door mensen wordt ingevuld. Het is heel menselijk dat je zo goed mogelijk over de bühne wilt komen met je cijfers. Sinds wij ratings in elk blad hebben staan wil je laten zien wat je examenresultaten zijn. Dat brengt sommige scholen – niets menselijks is ook besturen en leidinggevend van scholen vreemd – dus tot dit soort gedrag. Dan hebben wij gelukkig een inspectie die als zij de namen kent – met dank aan mevrouw Gesthuizen – er direct bovenop kan gaan zitten om te zeggen: beste mensen, dat is niet de bedoeling.